

SUMARI

Bolívia	1
Equador	3
Perú	4
Taules i indicadors	6

Bolívia

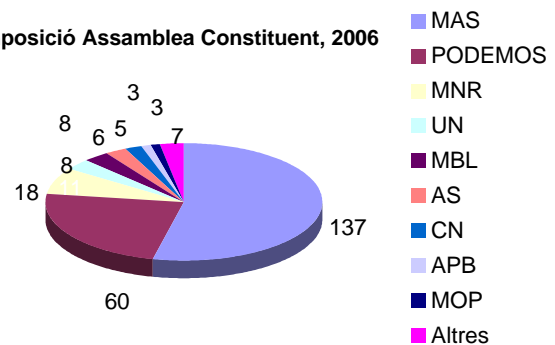
Context social	BOLÍVIA	Font
Ingressos del 20% més pobre (%)	1,5%	BM 2002.
Ingressos del 10% més ric (%)	47,2%	BM 2002.
Població amb menys de 2 \$ diaris (%)	42,2	BM 2002.
Desocupació, total (% de la força de treball)	5,5	BM 2002.

L'agenda política de Bolívia està marcada pel funcionament de la primera Assemblea Constituent (AC) formada per representants escollits per vot directe. Com va assenyalar Evo Morales, "ha arribat el jacha uru (gran dia)". En l'actualitat, els problemes més urgents estan en la redacció del Reglament de Debats de l' AC, més concretament, en la declaració de l' AC com "originària" i el sistema de votació. En matèria econòmica, la reordenació del sector dels hidrocarburs està concentrant els majors esforços, mentre que, en el terreny social, la prioritat és la contenció de les mobilitzacions constitueix la màxima prioritat del Govern. En termes generals, el conflicte i la polarització paralitzen l'avanç de les qüestions claus del país i amenacen l'èxit del procés constituent i la emergència d'un nou model econòmic més just.

La declaració de la AC com "originària" ha dut a especular al primer partit de l'oposició (PODEMOS) amb un possible cop d'estat encobert ja que tal declaració deixaria en suspens l'ordre legal vigent. No obstant això, sembla que una definició precisa del terme "originària" està sent pactada entre el MAS i Unitat Nacional (UN) per a evitar aquests problemes i enfortir l'AC. El moment de màxima tensió es va produir en la sessió del 1 de setembre, quan després de més de 12 hores de sessió, els membres de l'oficialisme a l'AC van aprovar una versió inicial del Reglament de Debat que declara l'Assemblea com originària sense precisar els límits del concepte. L'AC viu avui en un context de forta polarització interna i sotmès a la constant vigilància dels diferents moviments socials.

La correlació de forces després de les eleccions per a la AC dona una clara majoria al MAS (137 sobre 255 assembleístas) sobre el principal partit de l'oposició, PODEMOS (60). Però les negociacions entre partits seran imprescindibles perquè la majoria del MAS no arriba als 2/3 requerits per a l'aprovació d'una nova Constitució. Malgrat que la Llei Especial de Convocatòria a la AC, en el seu article 25 prescriu l'aprovació del text de la nova Constitució amb 2/3 dels vots, el Vicepresident Álvaro García Linera, la Confederació Sindical Única de Camperols de Bolívia (CSUTB), la Confederació Indígena de l'Orient Bolivià (CIDOB), Confederació de Camperols de Bolívia i altres moviments socials defensen la idea que "en democràcia les majories són les qui decideixen". El MAS pensa en la possibilitat de sotmetre a referèndum la Constitució per sobre del parlament, el que també va en contra de la Llei de Convocatòria. Aquesta postura és defensada per Jorge Lazarte, membre de l'AC per l'UN, qui veu en el referèndum una forma d'evitar la paràlisi a l'AC.

Composició Assemblea Constituent, 2006

En l'àmbit econòmic, les acusacions de corrupció cap al President de l'empresa estatal petrolera YPF, Jorge Alvarado, han acabat amb la seva destitució per part del mateix President de la República. Les denúncies tenen el seu origen en el contracte signat el 21 de juliol entre YPF i l'empresa Iberoamèrica Trading SRL para l'exportació de 2000 barrils de petroli a Brasil. La Unitat d'Auditoria Interna del Ministeri d'Hidrocarburs va trobar irregularitats en el contracte, que vulnerava la Llei de Nacionalització d'Hidrocarburs, la Llei d'Hidrocarburs i la Llei SAFCO que regula part del procés administratiu. Més recentment, el propi Ministre d'Hidrocarburs, Andrés Soliz, ha dimitit per pressions del govern de Brasil davant la seva negativa a revocar una sanció contra la empresa Brasileira Petrobras. L'actual Ministre és Carlos Villegas. Aquests problemes il·lustren les dificultats del procés de nacionalització iniciat el 1 de maig d'aquest any. En aquest context, el Vicepresident García Linera ha pres el lideratge en la negociació del preu del gas bolivià a Argentina, Brasil, Espanya i Estats Units. El termini perquè les companyies d'hidrocarburs que operen s'avinguin a les noves regles del joc venç el 1 de novembre i en l'actualitat el Govern negocia amb 20 multinacionals la seva adequació a les noves regles del joc.

En el terreny social, la pau que ha regnat des de la victòria d'Evo Morales es va a poc a poc diluint. Cívics, parlamentaris i constituents de Beni, Pando, Tarija i Santa Creu han convocat un aturada i mobilitzacions en rebuig de l'hegemonia del MAS a l'AC i a les seves intencions de bloquejar la descentralització de l'Estat. Especialment, estan en contra de la regla de votació dels 2/3, que facilitaria el bloqueig del MAS a la creació d'un Estat Autònom. En canvi, les relacions de Morales amb els moviments socials no departamentals de moment són bones, encara que aquests moviments han expressat en reiterades ocasions la seva independència dels partits polítics i la seva voluntat de controlar el procés democràtic.

En el context internacional, la nacionalització impulsada pel govern de Morales i les seves

aliances amb "l'eix anti-imperialista" han despertat algunes veus crítiques en Estats Units en contra d'atorgar els pròxims 600 milions de dòlars d'ajuda internacional en el marc dels objectius del mil·lenni. Addicionalment, el Ministre d'Hidrocarburs de Bolívia va viatjar a Estats Units a negociar la concessió d'un préstec de 40 milions de dòlars amb el Banc Mundial i el BID per a executar l'ampliació de la tercera fase del gasoducte a l'altiplà.

Els diners internacionals resulten bàsics per a finançar les carreteres que connectaran el nord i el sud del país amb els principals centres metropolitanos, així com donar suport a la petita i mitjana empresa. A Estats Units existeix un fort debat entre aquells que creuen que s'ha de restringir l'ajut a Bolívia i enviar el senyal que ambdós països es necessiten mútuament; i aquells altres que consideren que l'ajuda a Bolívia serviria per a crear treballs, afavorir els cultius alternatius a la coca i millorar la imatge d'Estats Units en el país. En l'actualitat, el pacte per a assignar aquests 600 milions sembla estancat a l'espera d'observar si Bolívia compleix amb els indicadors de seguiment establerts.

En un futur pròxim, Bolívia enfronta alguns desafiaments molt urgents. És probable que el nombre de països als quals tindrà accés sense visa es redueixi a 11 països a causa de canvis en la Unió Europea, el que reduirà les oportunitats d'una font important de recursos com és l'emigració. És per això que la inversió en petites i mitjanes empreses així com la generació d'ocupació en el sector formal de l'economia són cada vegada més importants per a la seguretat bàsica de les persones. En aquesta conjuntura, és important evitar que el conflicte institucional paralitzi la presa de decisions en els àmbits que tenen major impacte sobre la qualitat de vida de les persones. La creació de l'Agència de Construcció per al foment de les infraestructures, la concessió de crèdits a iniciatives viables de les petites i mitjanes empreses o el projecte Propaís, destinat a generar ocupació en sectors vulnerables, són polítiques importants que han de rebre els esforços que mereixen.

Equador

Context social	EQUADOR	Font
Ingressos del 20% més pobre (%)	3,3%	BM 1998.
Ingressos del 10% més ric (%)	41,6%	BM 1998.
Població amb menys de 2 \$ diaris (%)	37,2	BM 1998.
Desocupació, total (% de la força de treball)	11,4	BM 2003.

La democràcia equatoriana és una de les més fràgils i inestables d'Amèrica del Sud. Els continus canvis a l'Executiu (amb set presidents diferents a la darrera dècada), la desconfiança generalitzada envers les institucions així com les onades de protesta i mobilització al carrer que s'han anat repetint (en un marc de crisi de la representació política) són alguns dels símptomes de la debilitat de la democràcia a Equador. El Govern d'Alfredo Palacio ha hagut de plantar cara a aquesta problemàtica que, en part, també ha alimentat. Certament, durant l'any i els pocs mesos que dura el seu Govern no ha pogut forjar consensos sòlids al Congrés; el seu gabinet ha patit seriosos problemes de coordinació i estabilitat, que s'han saldat amb dos canvis exhaustius; i entre els seus suports parlamentaris s'han produït escàndols diversos al Congrés, que han ocasionat la destitució de diversos legisladors.

Davant la convocatòria de les eleccions presidencials i legislatives d'octubre, en els últims mesos la principal preocupació dels partits ha estat la definició de candidatures i la conformació d'aliances. Per norma general, ni unes ni altres són de base programàtica, com és habitual en el sistema de partits equatorià (per exemple, és més important la popularitat del candidat). La imminent campanya electoral ve marcada per una inusitada indecisió i manca de posició de l'electorat, que, segons les enquestes, es situa entorn del 80%. Sembla que la inestabilitat de l'última dècada ha tingut una forta influència en l'electorat, ampliant el ja elevat distanciament social respecte al procés polític equatorià.

En el clima de confrontació que caracteritza a la pre-campanya cal destacar que el moviment indígena i el seu braç polític, Pachakutik, han anunciat la seva intenció d'organitzar un aixecament contra les eleccions, després de denunciar un suposat boicot dels mitjans de comunicació, l'ambaixada d'Estats Units i els grups de

poder contra el seu candidat Luis Macas – líder de la Confederació de Nacionalitats Indígenes de l'Equador (CONAIE)– per a desprestigiar-lo i promoure disputes internes.

Al marge de la competència electoral, els temes que encapçalen l'agenda política del moment són diversos, però destaquen tres. En primer lloc, la negociació de l'acord de Lliure Comerç (TLC). La signatura d'aquest acord comercial ha estat fortament rebutjada per diversos sectors de la societat equatoriana i es segueixen produint periòdicament manifestacions en la seva contra. Al seu torn, s'han fet evidents les reticències per part d'EUA d'avançar en l'acord fruit, fonamentalment, de dues circumstàncies. La primera és la suspensió unilateral, per part equatoriana, del contracte petrolífer amb l'empresa transnacional OXY. Com a resposta, el Govern nord-americà va suspendre les negociacions amb Equador en temes comercials. El segon factor que va aguditzar el conflicte ha estat l'emissió d'una Llei d'Hidrocarburs, dirigida a ajustar els impostos de les empreses petrolíferes en situacions d'alts nivells de preu del cru com els viscuts als darrers anys.

En segon lloc, com a resultat de les reformes de la Llei d'Hidrocarburs i els ingressos que s'obtindran de la venda directa per part de l'Estat de la producció que corresponia a l'empresa OXY, s'espera un fort creixement de la inversió pública. El Compte Especial de Reactivament Productiu i Social, del Desenvolupament Científic Tecnològic i de l'Estabilització Fiscal (CEREPS), que s'alimenta dels ingressos anteriors, disposa de prop de mil milions de dòlars, que es preveu destinar en: un 35% a crèdit productiu, 30% a educació i salut, 5% a investigació i desenvolupament, 5% a investigació i desenvolupament, 5% a ambient, 5% per a obres públiques i 20% per a estabilitzar ingressos petrolífers. De manera que el Govern ha mostrat la seva intenció de destinar una part significativa d'aquests recursos a despesa social. Actualment està impulsant un programa d'universalització de la salut — s'espera que l'inici general del mateix sigui al 2007— per

al qual ha contractat un préstec amb el Banc Mundial per 90 milions de dòlars.

Tot i els beneficis obtinguts, la producció i posterior comercialització del petroli segueix provocant reiterats problemes que es generen a la zona de l'amazonia. Les fonts dels conflictes són diverses: denúncies a empreses estrangeres explotadores de pous petrolífers de la zona per diversos delictes; aturs i manifestacions violentes per part dels treballadors en reclam de drets i millores laborals; reclamacions de desemborsament de recursos per a despeses socials (a partir dels guanys de les empreses petrolíferes), etc. Davant la possibilitat que les protestes puguin estendre's per més temps i cap a altres regions petrolíferes del país, l'Executiu va decidir militaritzar la zona afectada fins

que finalitzessin de les accions de denúncia i protesta.

Un últim tema que convé esmentar és el dels problemes fronterers amb Colòmbia i l'acció dels escamots. Als darrers mesos, s'han succeït incidents que s'han sumat a la llarga llista de situacions conflictives a la zona fronterera entre ambdós països. Les complexes relacions entre ells es remunten temps enrere, bàsicament a partir de dos motius centrals: la incursió de guerrillers de les FARC en territori equatorià i les fumigacions contra cultius il·lícits a la zona fronterera. La tensió s'ha anat accentuant a partir de la incursió, sense permís previ, de forces armades colombianes i a partir de l'ingrés de milers de colombians a Equador a la recerca de millors oportunitats.

Perú

Context social	PERÚ	Font
Ingressos del 20% més pobre (%)	3,1%	BM 2002.
Ingressos del 10% més ric (%)	43,1%	BM 2002.
Població amb menys de 2 \$ diaris (%)	31,8%	BM 2002.
Desocupació, total (% de la força de treball)	10,3%	BM 2002.

El passat 28 de juliol, Alan García va prendre possessió del càrrec de President de la República del Perú, obrint-se una nova etapa dintre del procés de democratització iniciat el 2000 amb el Govern de transició de Valentín Paniagua i la posterior elecció d'Alejandro Toledo (2001-2006).

A pesar de la seva victòria electoral en segona volta davant de l'ultranacionalista Ollanta Humala, García ha d'encarar seriosos desafiaments, principalment de tipus polític. En primer lloc, el seu partit, l'Aliança Popular Revolucionària Americana (APRA), es troba en minoria parlamentària. Dels 120 escons, l'APRA només n'ocupa 36 mentre que el partit que encapçala el seu adversari a les eleccions presidencials, Unió pel Perú (UPP), en disposa 45.

Aquesta situació comporta, per si mateix, enormes dosis d'inestabilitat política però, a més, es veu agreujada per l'enorme distància ideològica entre els principals partits i la seva fragmentació que pot acabar frustrant l'aparició d'espais de diàleg i construcció de consensos parlamentaris. Per si això fos poc, els possibles episodis de transfuguisme, molt comuns sota l'etapa fujimorista però també de la de Toledo (arribant fins al 25% dels diputats), i un poder legislatiu conformat bàsicament per diputats novells, poden ocasionar igualment problemes de governabilitat. Caldrà veure, no obstant això, l'evolució del comportament dels diputats del UPP que, en algunes ocasions, s'han posicionat ja a favor de propostes governamentals, mantenint així certa distància amb el seu líder.

Una vegada en el poder, el nou President ja ha pres algunes decisions que han generat certa controvèrsia. En aquest sentit, el Govern ha aprovat un paquet de mesures d'austeritat fiscal amb l'ànim de controlar la despesa i dèficit públics. Entre altres

mesures, es destaca el projecte de llei de control en política fiscal, que preveu la sanció a ministres i alcaldes que sobrepassin les despeses pressupostades i l'establiment de sancions per l'incompliment de les regles contingudes a la llei de responsabilitat i transparència fiscal. També està previst que, en un breu lapse de temps, entri en vigor la normativa de reducció de sous a càrrecs públics, incloent jutges, funcionaris públics i càrrecs polítics. No obstant això, ja s'han alçat veus que alerten que una rebaixa dels salaris pot contribuir encara més a l'aflorament de casos de corrupció.

Per la seva banda, però amb el mateix propòsit anterior, el Consell Directiu del Congrés de la República ha acordat reduir el nombre de personal administratiu a través de la no renovació dels contractes a més de 300 empleats i la reducció d'unitats orgàniques. Amb aquesta resolució es calcula que s'estalviarà més de 20 milions de soles del pressupost del poder legislatiu.

En relació als temes presents a l'agenda política, s'estan movent fitxes per a una possible reforma constitucional que recuperi, entre altres qüestions, el caràcter bicameral del parlament o que determini el paper subsidiari de l'Estat en el capítol econòmic juntament amb la igualtat de condicions a la inversió d'empreses nacionals i estrangeres. En un altra pla, es troba l'aposta per aprofundir en el procés de descentralització del país que preveu la creació de tres macro-regions (la primera prova pilot seria la de Moquegua-Tacna el 2007) i la transferència de responsabilitats fiscals. Al mateix temps, s'eliminen les figures de prefectes, sub-prefectes i governadors les funcions dels quals, amb el temps cada vegada més residuals, passaran a ser assumides pels jutges de pau. Finalment, la reestructuració del poder judicial ja s'ha engegat. Entre les mesures que es volen impulsar destaquen la lluita contra la corrupció judicial, la millora dels mecanismes de rendició de comptes als jutges i la reforma del Consell de la Magistratura (en concret, els criteris que regeixen la selecció de jutges i la solució de la provisionalitat en el càrrec).

En el seu segon mandat presidencial, García ha heretat una economia amb molt bons

resultats macroeconòmics, sanejada i equilibrada. En els últims quatre anys, el Producte Interior Brut (PIB) ha crescut per terme mitjà un 5,5%, una tendència, que segons diferents estimacions, es mantindrà a curt i mig termini. L'augment de la producció minera, que representa la meitat de les exportacions del Perú, juntament amb l'alça dels seus preus internacionals explica gran part d'aquest creixement econòmic sostingut. A aquest escenari també ha contribuït recentment el repunt del sector de la construcció, principalment de les infraestructures i l'habitatge, i el major dinamisme del subsector de l'electricitat. Mentrestant, el dèficit fiscal continua la seva reducció fins a situar-se entorn del 1% del PIB i la inflació segueix, des de 1998, sota control. Paral·lelament, la recaptació tributària ha crescut de manera molt notable, representant en el mes de juliol del 2006 un 56% més enfront del mateix mes del 2005.

No obstant això, el llegat en termes de benestar social que rep García no és tan positiu. Més aviat tot el contrari. Perú segueix caracteritzant-se per les seves profundes desigualtats socioeconòmiques, molt marcades en algunes regions, especialment a la Serra i la Selva, i el PIB per càpita reflecteix nivells semblants als de la dècada dels anys setanta. Altres dades que es proporcionen a continuació són igualment il·lustratives a part d'alarmants: a) la meitat de la població viu per sota de la línia de la pobresa; b) l'economia informal ocupa el 60% de la població activa i; c) el 10% de la població acumula prop del 40% de la riquesa del país i els seus ingressos són 50 vegades els del decil de la població més pobre. Així mateix, el sistema de salut està en crisi per falta de finançament i en moltes zones rurals no tenen accés a serveis bàsics tals com sanejament i aigua potable.

Encara està per veure els resultats que produirà el Tractat de Lliure Comerç (TLC) que va subscriure Perú i els Estats Units. Després de la seva signatura, resta l'aprovació per part del Congrés de la República. Aquest TLC va ser un dels temes més abordats durant la campanya presidencial. Mentre Humala va lamentar la signatura del tractat i demanava al Congrés que no el ratifiqués, García i el seu partit van mantenir una posició ambigua. A pesar

d'això, tot apunta que serà finalment ratificat pel legislatiu sense canvis substantius.

Finalment, convé assenyalar que Humala està sent processat per acusacions sobre

violació dels Drets Humans durant l'etapa d'insurrecció de Sendero Luminoso, imputacions que han estat rebutjades de ple pel mateix Humala.

Taules i indicadors

INSTITUCIONS POLÍTIQUES	BOLÍVIA	EQUADOR	PERÚ	ESPANYA	Mín.	Màx.	Font
Índex de percepció de corrupció	2,5	2,5	3,5	7,0	10	0	TI 2005
Favoritisme en les decisions públiques	2,2	1,8	2,5	3,2	7	1	FEM 2006
Confiança pública en la classe política	1,4	1,2	1,4	3,1	1	7	FEM 2006
Drets polítics	3	3	2	1	7	1	FH 2005
Llibertats civils	3	3	3	1	7	1	FH 2005
Llibertat de premsa	33	41	39	21	100	0	FH 2006
Eficàcia del legislatiu	1,7	1,4	1,6	4	1	7	FEM 2006

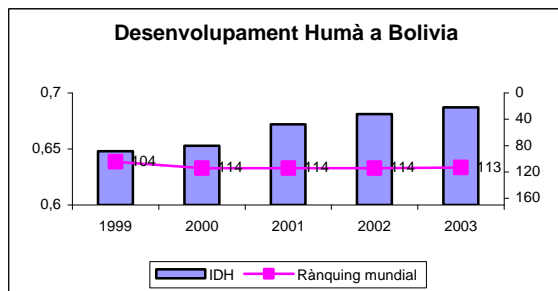
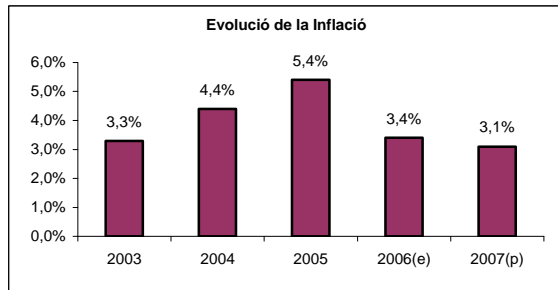
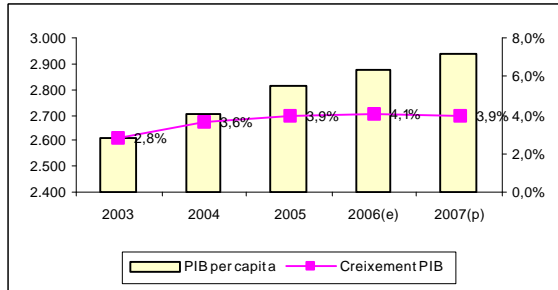
FER NEGOCIS	BOLIVIA	EQUADOR	PERÚ	ESPANYA	Mín.	Màx.	Font
Índex de llibertats econòmiques	3	3,3	2,9	2,3	5	1	HF 2006
Economia informal (% renda interna)	67,1%	34,4%	60%	23%			BM 2003
Obrir negocis (nº passos / dies)	15/50	14/69	10/102	10/47			BM 2006
Complexitat de la legislació laboral	40	58	48	66	0	100	BM 2006
Seguretat jurídica	3,1	2,7	4,0	6,5	0	10	FI 2003
Fallida empresarial (anys / recuperació)	1,8/37,0%	4,3/20,7%	3,1/31,4%	1/78%	0	100	BM 2006
Fortalesa del sistema bancari	4,2	4,1	5,5	6,4	1	7	FEM 2006
Qualitat de les infraestructures	2,1	2,8	2,5	5,2	1	7	FEM 2006

Acrònims

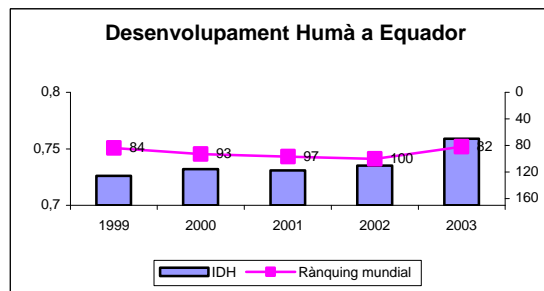
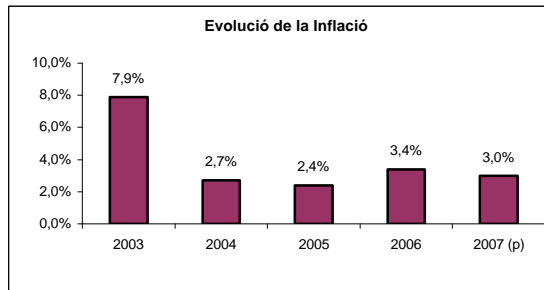
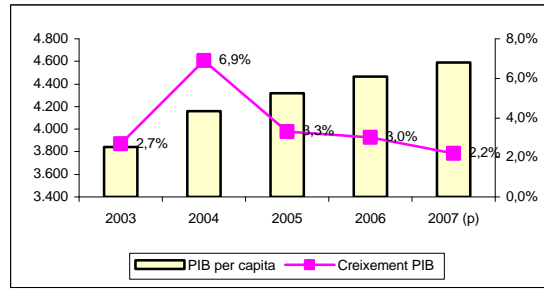
BM (Banc Mundial); FEM (Foro Econòmic Mundial); FH (Freedom House); FI (Fraser Institute); HF (Heritage Foundation); TI (Transparency International).

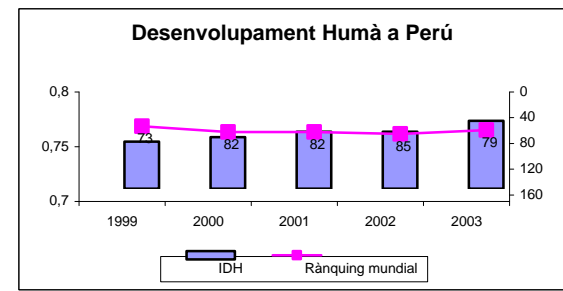
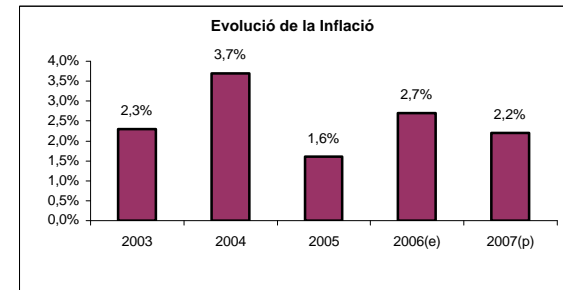
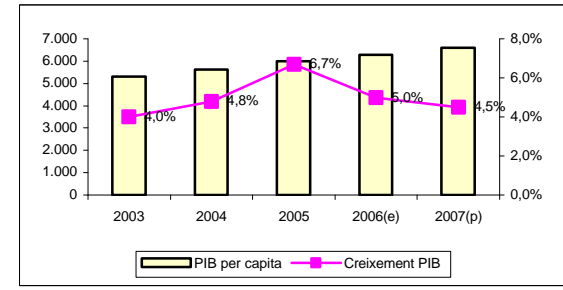
Bolivia

Equador

Perú

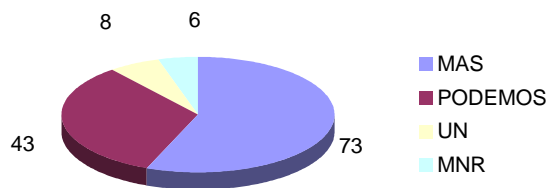

Font: FMI

Composició del Congrés

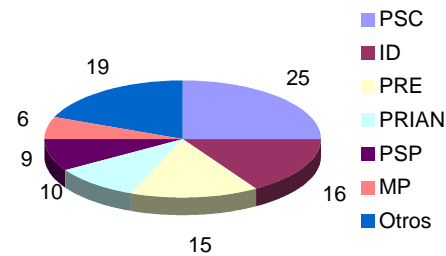

(Resultats Eleccions, 2005)

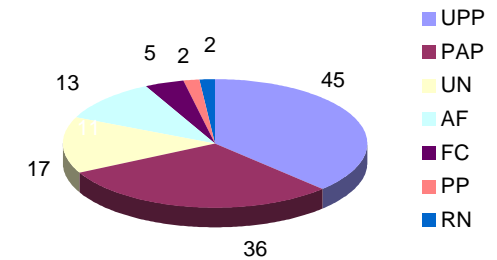

MAS (Movimiento al Socialismo)
PODEMOS (Poder Democrático Social)
UN (Unidad Nacional)
MNR (Movimiento Nacionalista Revolucionario)

Font: CIA
The World Fact Book 2006

PSC (Partido Social Cristiano)
ID (Izquierda Democrática)
PRE (Partido Rodolista Ecuatoriano)
PRIAN (Partido Renovador Institucional Acción Nacional)
PSP (Partido Sociedad Patriótica)
MP (Movimiento Pachakutik)

UPP (Unión por el Perú)
PAP (Partido Aprista Peruano)
UN (Unidad Nacional)
AF (Alianza por el Futuro)
FC (Frente del Centro)
PP (Perú Posible)
RN (Restauración Nacional)